

ALLAH ŽELI DA SE POMAŽEMO, NASTAVNA PRIPREMA ZA SAT

Hajdarević FARUK

UDK 371.3:28

DOI: <http://dx.doi.org/10.26340/muallim.v21i81.1760>

SAŽETAK: Ovaj rad sadrži nastavnu pripremu za sat Islamske vjeronauke u osnovnoj školi. Priprema sadrži odrednice same nastavne jedinice, mikroartikulaciju nastavnog sata sa detaljnim smjernicama i objašnjenjima u uvodnom, glavnom i završnom dijelu.

Uvodni dio sadrži uvertiru i psihološku pripremu za obradu novog gradiva, vodeći računa na osvrt i ponavljanje prethodno obrađenog, te povezivanja sa novim u jednu cjelinu.

U glavnom dijelu planirana je obrada novog sadržaja, imajući u vidu jedinstvo svih subjekata nastave, ciljeva i zadataka, nastavnih metoda, oblika rada, te podjednaku zastupljenost svih učenika u radu korištenjem nastavnih sredstava i materijala u nastavi. U ovom dijelu je predviđen samostalan rad učenika u grupama vezan za navedenu nastavnu jedinicu.

Završni dio će sublimirati obrađeno gradivo u cjelinu sa intencijom postizanja očekivanih ishoda učenja. Kroz analizu i diskusiju o sadržaju obrađenog gradiva i samostalnih radova učenika, istaći će se jedinstvo ciljeva i zadataka ovog nastavnog sata. Usaglašeni zaključci bi se trebali manifestirati kroz svakodnevno ponašanje učenika.

Ključne riječi: Islamska vjeronauka, nastavna priprema za sat, osnovna škola

Odrednice nastavne jedinice

Nastavni predmet: Islamska vjeronauka

Nivo: Osnovna škola

Razred: Peti

Nastavna jedinica: *Allah želi da se pomazemo*

Tip sata: a) obrada novog sadržaja

Cilj nastavnog sata: Navikavanje učenika na međusobno pomaganje drugima u svojoj sredini, socijalizacija učenika, humanizacija međusobnih odnosa, kreiranje pozitivne klime u razredu za učenje i vladanje. Kod učenika razvijati samopouzdanje, empatiju, samokritičnost i uvažavanje drugih.

Zadaci nastavnog sata:

- **Dubovni:** (spoznaja Allaha dž.š., Njegove milosti, prisustva i svemoći)

Podsticanje učenika na dobročinstvo drugima i uzajamnu pomoć, te spoznaja Božije milosti i prisustva kroz rezultate međusobnog pomaganja;

- **Obrazovni:** (formiranje pojmova, predstava i zakonitosti)

Upoznavanje učenika sa samostalnim istraživanjem i učenjem, usvajanje osnova i normi islamskog ponašanja;

- **Odgovjni:** (razvoj navika, interesa, pogleda na svijet, osobina ličnosti)

Navikavanje učenika na lijep islamski ahlak – način ponašanja;

- **Funkcionalni:** (razvoj sposobnosti, vještina, misaonih operacija)

Razvijanje intelektualnih i motoričkih sposobnosti učenika, razvijanje osjećaja za zajedništvom i pružanje različitih vrsta podrške i pomoći drugima.

Nastavne metode: a) razgovor, b) izlaganje, c) demonstracije, d) rad na tekstu, e) pitanja i odgovori, f) praktični radovi, g) diskusija, h) grafički radovi

Nastavni oblici: a) individualni, b) grupni, c) rad u parovima, d) frontalni

Nastavna sredstva: a) udžbenik, b) radna sveska, c) tabla, d) kre- da, e) listići, f) projektor, g) laptop, h) makazice, i) papir u boji

Korelacija sa drugim predmetima:

- **Bosanski jezik:** rad sa tekstem i analiza, film, diskusija, formulisanje rečenica sa jasnim i preciznim porukama, razgovor
- **Likovna kultura:** crtanje simbola, rad sa papirom u boji
- **Čas odjeljeneke zajednice:** Socijalizacija učenika i humanizacija međusobnih odnosa

Ishodi učenja:

- Kognitivno područje: Prepoznaje prihvatljiva ponašanja, ista usvaja i primjenjuje.
- Psihomotoričko područje: Samostalno usvaja nastavne sadržaje, proširuje svoje znanje, te formira stavove u skladu sa svojim sposobnostima, interesima i uvjerenjima stečenim na osnovu zaključaka i mišljenja iz obrađenog gradiva.
- Afektivno područje: Predstavlja svoje stavove, teži ka rješavanju problema i izražava spremnost za saradnju, pozitivno djeluje na sredinu u kojoj živi.

* U svakoj sredini postoje osobe kojima je pomoć potrebna, kao što u školama postoje učenici sa posebnim potrebama, iz marginalizovanih sredina ili imaju potrebu za pomoć drugih. Oni imaju poteškoće u savladavanju nastavnog sadržaja, sa poteškoćom čitaju i pišu ili ne prepoznaju sva slova, često imaju poremećaj pažnje zbog čega ometaju druge učenike u nastavi. Zbog toga nailaze na barijere drugih učenika koji nemaju navedenih teškoća u učenju i vladanju, te potiču iz viših slojeva društva ili se bitno razlikuju od njih. Ishodi učenja mogu biti i da se navedenoj skupini učenika pruži pomoć i podrška u učenju, vladanju i socijalizaciji, te kreiranje pozitivne klime u razredu i humanizacija međusobnih odnosa, kako bi prevazišli poteškoće sa kojima se suočavaju.)

Mikroartikulacija nastavnog sata

Uvodni dio (5-10 minuta)

* Prije početka rada pripremiti klupe i stolice za grupni nastavni oblik.

Čas počinjemo Euzubillom i Bismillom i dovom "Rabbi zidni ilma". Ukratko se podsjećamo zadnje lekcije i djelimično ostalog gradiva vezanog za ovu nastavnu jedinicu koja će se obrađivati, koja se ujedno najavljuje. Kroz jasno postavljena pitanja, učenici se uključuju u temu o kojoj će biti govora na času. Oni će ujedno biti psihološka priprema za obradu novog sadržaja.

Pitanja se tiču ahlaka (islamskog ponašanja) koje čini sastavni dio života u vjeri i ona glase ovako:

1. Od čega se sastoji život u vjeri?
 - **Život u vjeri se sastoji od vjerovanja, prakticiranja i islamskog ponašanja.**
2. Šta čini islamsko ponašanje?
 - **Islamsko ponašanje čini dobročinstvo, pravednost, iskrenost, povjerljivost...**
3. Koja naša djela Allah dž.š. voli?
 - **Allah dž.š. najviše voli ona djela kojim smo od koristi našoj sredini i time je zadovoljan.**
 - * Očekivani odgovori učenika su napisani boldiranim slovima.
 - * Nakon pitanja i odgovora, slijedi najava nastavne jedinice na tabli i bilješka naslova u radne sveske.

Glavni dio (25-30 minuta)

Učenik/ca koji ima poteškoće zbog zaostajanja u gradivu imat će zadatak da pokuša pročitati tekst "Allah želi da se pomazemo" na stranici 70. iz udžbenika Islamske vjeronauke za 5. razred. Nakon pokušaja, neko od učenika koji nema takvih poteškoća će nastaviti sa čitanjem. Poslije teksta slijedi diskusija, razgovor i analiza teksta kroz sljedeća pitanja:

1. Šta Omer želi u priči, a šta ga sprečava u ispunjenju te želje?
 - **Omer želi da mu otac popravi bicikl.**
2. Kako je majka reagirala na njegov problem?
 - **Majka očekuje od Omera strpljenje i pomaganje ocu u tom poslu.**

3. Da li je Omer shvatio važnost pomaganja drugima?

- **Da, kada je vidio kolika je važnost pomaganja drugima.**
4. Zašto Allah dž.š. želi da ljudi koji žive zajedno pomažu jedni drugima?
 - **Zato što time stiču Njegovu milost i zadovoljstvo.**
 5. Šta ste naučili iz ove priče?
 - **Da je svakome potrebna pomoć u određenoj situaciji.**
 6. Da li se vama nekada desila slična situacija?
 - **Naravno. Obostrano su bili zadovoljni, oni kojima se pomaže i oni koji pomažu.**

Poslije pročitano g teksta, pomoću multimedijalnih sredstava prikazuje se kratak film o dobročinstvu "Dobro se dobrim vraća." Slijedi emotivna pauza, reakcija i komentari, a potom i diskusija.

Diskusija će biti vođena da se kroz interakciju sa učenicima podstakne na empatiju, humanost i solidarnost prema onima kojima je pomoć potrebna. Sagledavajući potrebe i želje takvih, učenici će svojim postupcima i dobročinstvom sticati korisne navike i takvim ponašanjem izgrađivati svoju pozitivnu i društveno prihvatljivu osobnost. Kroz diskusiju će se doći do zaključaka. Isti će se prezentirati na tabli datoj u prilogu.

* Nakon prepisivanja sa table u radne sveske, učenici će sa nastavnikom kroz pitanja i diskusiju doći do zaključka kome je najpotrebnija pomoć u njihovom okruženju, odnosno u razredu ili školi.

Izgle d table

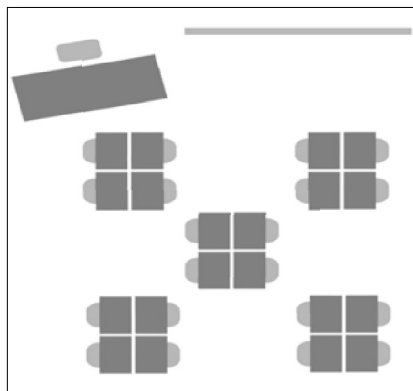
<p>Allah dž.š. želi da se pomazemo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Allah, dž.š. nam je poklonio brojne blagodati i stalno nam pomaže. 2. Allah, dž.š. voli da pomazemo jedni drugima. Kada pomazemo drugima, tako iskazujemo našu dobrotu i plemenitost. 3. Uzvišeni Allah kaže: "Jedni drugima pomazite u dobročinstvu, bogobojažnosti i čestitosti!" (El-Ma'ida,2) 4. Muhammed a.s. kaže: "Niko neće od vas biti vjernik, sve dok ne bude želio svom bratu (muslimanu/ki) ono što želi i sebi." <p><i>Vrste pomoći:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Materijalna pomoć 6. Emocionalna pomoć 7. Socijalna – društvena pomoć 8. Duhovna pomoć 9. Zdravstvena pomoć

Upute učenicima za samostalan rad

- Nastavnik će kroz jasne upute i instrukcije dati zadatak za samostalan rad učenika.
- Učenici će raditi podijeljeni u grupe. Istaknut će pomoć i podršku koji su potrebni nekome, tako što će napisati jasne i precizne poruke na papiru u boji na nacrtanim simbolima i odgovarajućim bojama. Simboli će asocirati na ljubav, mir, toleranciju, radost, podršku, pomoć...
- I grupa će na žutom papiru nacrtati sunce i napisati poruke radosti i vedrine = npr. u nacrtanom suncu napisati: Sretno, Puno uspjeha...
- II grupa će na plavom papiru napisati poruke i nacrtati simbole mira i tolerancije = npr. u nacrtanom oblačiću napisati: Računajte na nas...
- III grupa će na crvenom papiru napisati poruke i nacrtati simbole ljubavi = npr. u nacrtanom srcu napisati: Volimo te, Puno nam značite...
- IV grupa će na zelenom papiru napisati iskrene poruke i nacrtati simbole podrške = npr. u nacrtanom listu napisati: Iskrene i srdačne želje u svemu...
- V grupa će na bijelom papiru ispisati želje i nacrtati simbole za pomoć =

npr. u nacrtanom cvijetu napisati: Uvijek neko misli na vas...

- * Članovi grupa će se potpisati pored nacrtanih simbola i napisanih poruka.
- * Grupe mogu brojati od 3 do 6 učenika, zavisno od ukupnog broja u odjeljenju. Ukoliko bude poteškoća u pronalaženju ideja, učenici će ih savladati kroz potrebne instrukcije i podršku nastavnika.
- * U svakoj grupi učenici će međusobno podijeliti svoja zaduženja, s tim da će jedan od njih imati ulogu izvještavača ili glasnogovornika. Kada grupa završi sa radom, glasnogovornik će obaviti

Završni dio (5-10 minuta)

U ovom dijelu nastavnog sata vodi se diskusija sa učenicima, podsjećajući se gradiva dobijaju još nekoliko zadataka kojima se podstiču na međusobnu humanost i solidarnost. Naprimjer:

1. Pronađi rečenicu: "Allah, dž.š., želi da ljudi koji zajedno žive jedni drugima pomažu" i pokušaj objasniti zašto to želi i kakve su koristi od takvog postupanja?
 - **Zato što će im život biti lakši i ljepši, te time postižu dobre odnose i stiču Božiju milost i zadovoljstvo jer žive u miru i slozi.**
2. Mogu li nešto popraviti u svom ponašanju od ovog trenutka?
 - **Naravno da trebam i mogu učiniti sve da budem bolji prema sebi i drugima.**
3. Kakvu korist će imati oni koji nekome pomognu u ime Allaha dž.š.?
 - **Steći će dvostruku nagradu: od Allaha dž.š. i naklonost onih kojima su pomogli.**

- * Očekivani odgovori su napisani boldiranim slovima.
- * Pitanja i odgovori će učenike podstaći na razmišljanje i primjenu u svakodnevnom ponašanju.
- * Za domaću zadaću uraditi jedno dobro djelo u ime Allaha dž.š., pomoći nekome i ispričati mu kako Allah dž.š. voli da se pomažemo. Na osnovu takvog iskustva, napisati pismeni sastav "Dobro se dobrim vraća" u radnim sveskama.
- * U napomenu zabilježiti svako odstupanje od planiranog toka nastavnog sata nakon realizacije.

Literatura

B. Korkut, *Prijevod Kur'ana na bosanski jezik*, Zagreb, 1993.
M. Hadžić, *Buharijina zbirka hadisa, prijevod sa arapskog jezika*, Sarajevo, El-Kalem, 2004.

M. Prljača, N. Halilović, *Vjeronauka 5*, Sarajevo, El-Kalem, 2010.
R. Čatić, P. Izet: *Metodika islamske vjeronauke*. Zenica, Islamska pedagoška akademija, 2004.

NPP Islamske vjeronauke za 5.ra-
zred, Rijaset IZBiH, Sarajevo,
2019.
https://www.youtube.com/watch?v=x99slO_uMc

الموجز

الله يريدنا أن نتعاون فيما بيننا، إعداد حصّة مدرسية

فاروق حيداريفيتش

يتضمن هذا البحث إعداد الحصّة المدرسية في مادة التربية الإسلامية للمرحلة الابتدائية. ويشمل الإعداد محددات الوحدة الدراسية نفسها

Summary

ALLAH WANTS US TO HELP EACH OTHER

Preparation for the class

Hajdarević Faruk

This article presents a preparation for a class of the Islamic religious studies in primary school. Preparation contains the outlines of a teaching unit itself, micro-articulation of the te

والتعبير الدقيق عنها مع توجيهات وتوضيحات مفصلة في التمهيد والجزء الرئيس والخاتمة. يشمل التمهيد مدخلا وإعدادا نفسيا لمعالجة مادة جديدة، مع الالتفات إلى الدروس السابقة وربطها في وحدة متكاملة. وتتم في الجزء الرئيس معالجة المضمون الجديد مع الانتباه إلى وحدة كافة عناصر الدرس، وأهدافه وواجباته والطرق التدريسية وصورة العمل، وإتاحة الفرصة لكافة التلاميذ كي يشاركوا في الحصة باستخدام الوسائل والمواد التدريسية. ويتطلب هذا الجزء عمل التلاميذ المستقل في مجموعات بما يتعلق بالوحدة التدريسية المذكورة. ويتم في الخاتمة جمع كل ما عُمل في وحدة متكاملة بهدف تحقيق نتيجة التعليم المرجوة. ومن خلال تحليل ومناقشة مضمون المادة التي تمت معالجتها وأعمال التلاميذ المستقلة، يتم التركيز على وحدة أهداف الحصة المدرسية ومهامها، ثم الاتفاق على خلاصات تتجلى في سلوك التلاميذ اليومي.

الكلمات الرئيسية: التربية الإسلامية، إعداد الحصة المدرسية، المدرسة الابتدائية.

aching class with a detailed guideline and explications in its introduction, in the main part of the text and in its conclusion. The introduction part offers a preparation for teaching a new unit, keeping in mind and reflecting upon the teaching content already adopted highlighting the connection between the new unit and the earlier teaching contents. The main part of the article presents the new teaching content keeping in mind: the aims and the purpose of teaching, teaching methods, forms of teaching, equal involvement of all the students with the help of teaching materials and tools. This part requires independent work of students in groups related to this particular teaching unit. The final part sublimates the teaching content into a comprehensible unit with a purpose of achieving the desired goals of learning. Through analysis of the content and discussion but also through the independent work of students the unity of aims and tasks of this class will be emphasized. Corresponding conclusions should, as a result, be manifested in daily behaviour of students.

Key words: Islamic religious studies class, preparation for a teaching class, primary school